

BELEIDSPLAN STEK voor de jaren 2019 – 2023

EEN STAD EN KERK VAN VREDE EN RECHT

STEK
voor Stad en Kerk

VOORAF

Met veel plezier bieden wij u dit nieuwe Beleidsplan van Stek voor de jaren 2019-2023 aan. Het is het resultaat van een prachtig proces van gezamenlijk zoeken welke kant Stek de komende jaren uit wil gaan en welke prioriteiten Stek wil stellen.

In dit proces heeft het beeld van wolken steeds op verrassende wijze een rol gespeeld. De resultaten van een avond, waarop medewerkers, deelnemers/cliënten en vrijwilligers hun ideeën konden aanleveren, werden in een wolk van wolken samengevat. Op de beleidsbijeenkomst waarvoor ook mensen van buiten de organisatie uitgenodigd waren, speelde een wolkkolom een inspirerende rol. Die herinnerde immers aan een oud verhaal van een volk dat op weg ging naar een beloofd land en daarbij achter een wolkkolom aan trok.

U zult de wolken in dit Beleidsplan terugvinden als de witte wolken waarop de prioriteiten staan waar Stek al (lang) mee aan het werk is dan wel op korte termijn mee aan het werk gaat. Ambities die nog niet haalbaar geacht worden, hebben we roze wolken genoemd. Al leert de ervaring nu al dat sommige roze wolken minder utopisch blijken te zijn dan gedacht.

Niettemin, de weg naar een stad en kerk van vrede en recht is lang en niet gemakkelijk. Dat volk van lang geleden trok maar liefst veertig jaar door de woestijn. Het goede is dat we niet zonder kompas ronddolen. Geïnspireerd door verhalen uit de christelijke traditie hebben we een oriëntatiepunt, waarheen we op weg zijn: een stad en kerk van vrede en recht.

We hopen dat dit Beleidsplan allen die bij Stek betrokken zijn, inspireert en houvast geeft. Voor kritische opmerkingen en aanbevelingen houden we ons als altijd van harte aanbevolen.

Rein Willems, voorzitter

Ineke Bakker, directeur

KORTE SAMENVATTING

Stek heeft in de periode 2019 – 2023 de volgende prioriteiten:

- 1. Bevorderen van verbinding binnen en tussen kerken en wijken**
- 2. Integrale ondersteuning van mensen in armoede**
- 3. Ondersteuning en opvang van vluchtelingen, m.n. ongedocumenteerden**
- 4. Versterken en bezielen van kinderen en jongeren.**

En heeft als ambities voor de komende jaren:

- 1. Ontwikkelen van een toekomstgerichte aanpak voor de kerk in de stad**
- 2. Meer samenwerking met andere kerken, in het bijzonder met migrantenkerken**
- 3. Beschrijving en verspreiding van de methode van Stek in de diaconale praktijk**
- 4. Aanzienlijke uitbreiding van JONG Transvaal.**

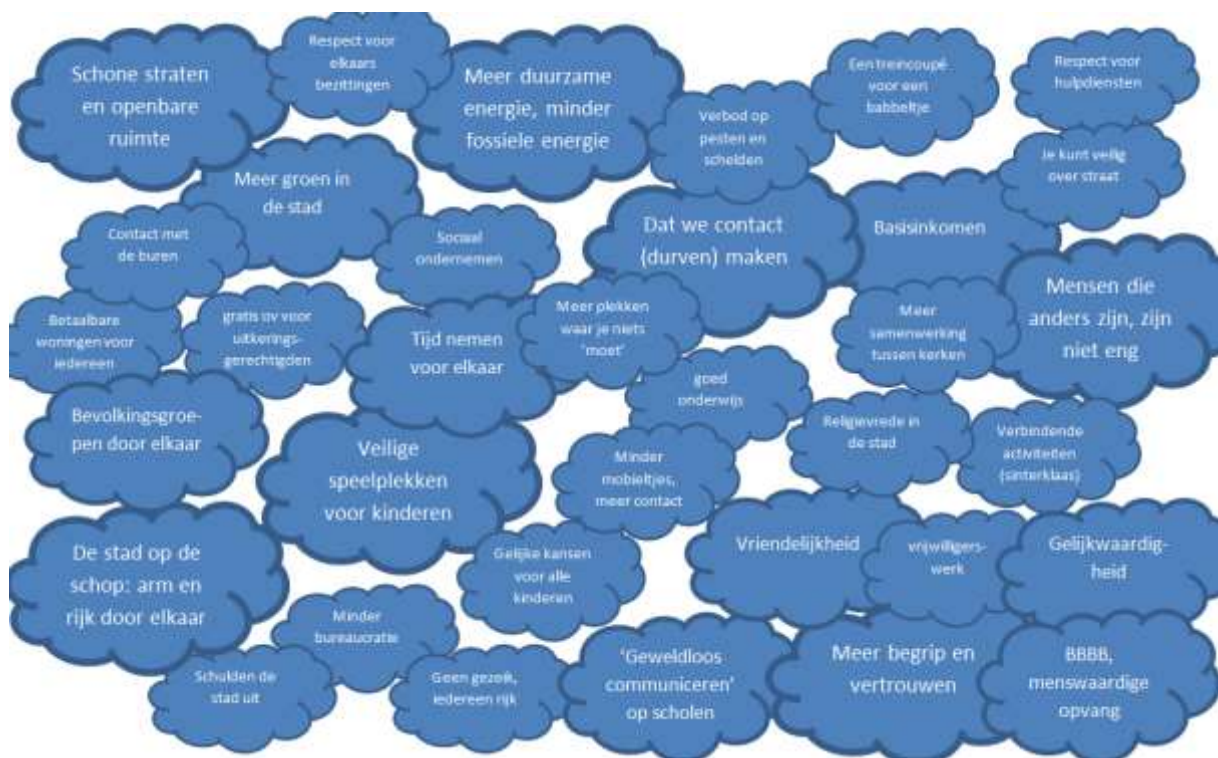
Stek is de uitvoeringsorganisatie van de Protestantse Kerk en Diaconie Den Haag

INLEIDING

Dit beleidsplan is het resultaat van een collectief proces van bezinning. Cliënten en bezoekers, vrijwilligers en medewerkers, bestuursleden en vertegenwoordigers van de Protestantse Kerk en Diaconie Den Haag, deskundigen, ambtenaren van de gemeente Den Haag, collega's van zusterorganisaties en vertegenwoordigers van fondsen hebben allemaal een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit plan.

Een rijk scala aan wensen, dromen, idealen en ambities is uiteindelijk samengebracht in 4 prioriteiten en 4 ambities.

Een eerste overzicht van wensen, idealen en dromen uit een bijeenkomst in De Oase

Wat in alle gesprekken vooral naar voren kwam is dat Stek in staat is bruggen te bouwen tussen verschillende organisaties, tussen mensen van allerlei achtergrond en tussen de formele en informele sector, tussen overheid en vrijwilligersorganisaties. Juist die – betrekkelijk unieke – rol moet versterkt worden.

Kracht van Stek:
verbinden van mensen en organisaties

In het hele proces bleek ook dat de huidige missie van Stek niet verouderd is, maar goed aangeeft waarvoor Stek staat:

Missie van Stek:

Stek wil mensen stimuleren zich met elkaar te verbinden en elkaar te beschermen, elkaar te bezielen en elkaar te versterken.

Deze missie blijft dan ook leidend in de komende jaren. Als uitvoeringsorganisatie van de Protestantse Kerk en Diaconie Den Haag nodigt Stek mensen van allerlei achtergronden dan ook graag uit om mee te werken aan het dichterbij brengen van een wereld – een stad – waarin alle mensen tot hun recht komen. Stek werkt vanuit de overtuiging dat daar waar mensen naar elkaar omzien, sporen van God te vinden zijn.

Bij deze missie hoort ook een bepaalde werkwijze of attitude. Die laat zich als volgt samenvatten:

Werkwijze van Stek:

- **steeds beginnen met opbouwen van een relatie, van wederzijds vertrouwen**
- **presentiemethode, soms aangevuld met interventie**
- **samen zoeken naar mogelijkheden voor verbetering van het welzijn van mensen**
- **aansluiten bij behoeften en wensen van gasten, deelnemers, bezoekers en cliënten**
- **er is altijd ruimte voor bezieling, God kan ter sprake komen**
- **onmisbare inzet van vrijwilligers**
- **niet alles is maakbaar: soms is het een kwestie van mensen nabij zijn zonder zicht op verbetering van hun situatie.**

Drie onderwerpen kwamen voortdurend naar voren in de gesprekken. Deze worden er hier uitgelicht, omdat ze bij verschillende prioriteiten en ambities een rol spelen.

Dilemma, duurzaamheid, diversiteit:

- 1. Het dilemma van enerzijds aan het maximum zitten qua menskracht en financieringsmogelijkheden en anderzijds veel (nieuwe) uitdagingen zien en willen oppakken. Stek zal dus scherp moeten kiezen en ook 'nee' durven zeggen.**
- 2. Duurzaamheid krijgt aandacht, zowel als het gaat om duurzame verbetering van de posities van mensen als om een duurzame bedrijfsvoering.**
- 3. Meer diversiteit in menskracht in de organisatie is nodig. Er zullen meer mensen met een migratieachtergrond worden aangesteld.**

Dit beleidsplan is nadrukkelijk geen keurslijf, maar het beoogt een *oriëntatiekader* te bieden om te bepalen wat Stek wel, en ook wat Stek niet zou moeten doen in de komende jaren. Concrete doelen worden later in de verschillende projectplannen uitgewerkt. Dit Beleidsplan biedt een breder kader.

In hoofdstuk 1 wordt een beeld geschetst van de ontwikkelingen in stad en kerk die in de komende jaren te verwachten zijn. Hoofdstuk 2 concentreert zich op de beleidsprioriteiten voor Stek voor de periode 2019-2023 – de witte wolken –, terwijl hoofdstuk 3 enkele ambities op een rijtje zet die wellicht niet meteen te realiseren zijn, maar niet uit het oog verloren mogen worden – de roze wolken. Hoofdstuk 4 is gewijd aan de organisatie en communicatie. Hoofdstuk 5 benoemt de financiële randvoorwaarden. Een slotparagraaf rondt het Beleidsplan af.

Stad...

Voor het formuleren van een beleidsplan voor Stek is het goed na te gaan welke bredere ontwikkelingen de regio Den Haag de komende jaren zal doormaken. Het aantal inwoners zal flink blijven groeien van 535.000 in mei 2018 tot (ruim) 560.000 in 2025.¹ Al die mensen moeten een woning krijgen, werk en mogelijkheden voor vervoer. De leefbaarheid van kwetsbare wijken staat fors onder druk. Vooral voor mensen met een laag of modaal inkomen en voor jongeren met een migrantenachtergrond is het leven in de stad bepaald niet gemakkelijk. Een opvallend groot aantal mensen in Den Haag woont alleen (47% van alle huishoudens). Door de toegenomen individualisering zijn veel mensen het besef kwijtgeraakt deel uit te maken van een groter geheel. Gevoelens van eenzaamheid en onveiligheid komen veel voor, maar zijn ook een taboe. De stad kent een flinke groep mensen die verward gedrag vertonen of met ernstige psychische problemen kampen, voor wie te weinig hulp en ondersteuning beschikbaar is.

Er is een groeiende spanning tussen de krimpende werkgelegenheid en de groeiende beroepsbevolking, en vooral een mismatch tussen het aanbod van mensen die een baan zoeken en de vacatures die voor hen beschikbaar zijn. Daarmee zijn veel mensen aangewezen op een uitkering, waarvoor de eisen steeds strikter worden. Maar liefst 135.000 Hagenaars (meer dan 25%!) zijn niet in staat om zelfstandig en zonder ondersteuning te leven. Er leven 32.000 huishoudens onder het sociaal minimum en ruim 35.000 huishoudens hebben een laag inkomen. De situatie van armoede waarin veel kinderen opgroeien, is een hardnekkig probleem. De toenemende complexiteit van de samenleving is een flinke barrière voor mensen om zelfstandig hun weg te vinden. Bovendien, als mensen eenmaal in de schulden zijn geraakt, blijkt het zeer moeilijk om er definitief weer uit te komen. Naast de traditionele wijken met grote problemen als Moerwijk, Transvaal en de Schilderswijk zijn er in Loosduinen en andere delen van de stad ook wijken die dringend extra aandacht nodig hebben.

---

¹ Een belangrijk deel van de volgende informatie is ontleend aan de presentatie CITY+COMMUNITY+CHURCH, die David van Keulen, urban manager en strateeg van de Gemeente Den Haag, gehouden heeft op de beleidsbijeenkomst van 18 mei 2018. De presentatie is te vinden op www.stekdenhaag.nl.

Sinds lang is er in Den Haag sprake van een hardnekkige segregatie, een tweedeling tussen zand en veen, met de Laan van Meerdervoort ertussen als bijna onneembare barrière. Dit is al lang niet meer alleen een sociaaleconomische tweedeling tussen rijk en arm, maar ook een sociaal-culturele tweedeling op grond van etniciteit, religieuze affiniteit en politieke voorkeur. Wijken zijn ‘bubbels’ waar mensen bijna alleen nog met gelijkgezinden omgaan. Dit geldt ook voor veel kerkelijke wijkgemeenten. Deze segregatie is een bedreiging voor de sociale cohesie in de stad en voor het begrip dat verschillende bevolkingsgroepen voor elkaar en elkaars levenssituatie zouden moeten hebben. Het hebben van een gedifferentieerd netwerk is ook van groot belang voor het toekomstperspectief van jongeren. In een sterk gesegregerde stad is een breed sociaal netwerk lastig te bereiken. Dat geldt in het bijzonder voor vluchtelingen en ongedocumenteerden; hun positie blijft heel kwetsbaar.

Ontwikkelingen in Den Haag:

- **sterke groei aantal inwoners (van 535.000 nu naar 560.000 in 2025)**
- **hardnekkige segregatie – niet alleen sociaaleconomisch, maar ook cultureel**
- **eenzaamheid en sociaal isolement**
- **grote groep mensen met verward gedrag en/of met psychische problemen**
- **hardnekkige armoede en schuldenproblematiek (135.000 mensen hebben ondersteuning nodig)**
- **positie vluchtelingen en ongedocumenteerden blijft heel kwetsbaar**

... en kerk

Kon Stek in het Beleidsplan 2012-2015² nog een duidelijk onderscheid maken tussen de stedelijke, maatschappelijke context en de kerkelijke, in 2018 is het besef veel sterker dat de kerk integraal onderdeel is van de maatschappelijke context en daar sterk door wordt bepaald. Niet alleen is de diversiteit van kerkelijke gemeenschappen toegenomen dankzij de groeiende diversiteit van de burgers van de stad, ook blijkt de betrokkenheid van buurtbewoners die niets met de kerk hebben soms verrassend groot, zodra bijvoorbeeld een kerkgebouw in hun wijk gesloopt dreigt te worden of bij een kerkasiel. En in het diaconale

² Beschermen, Verbinden, Bezielen en Versterken. Stek Beleidsplan 2012-2015

werk wordt ervaren dat *multiple belonging*³ een dagelijkse praktijk is. Mensen hebben uiteenlopende redenen om mee te doen. Ook mensen die bij geen enkele kerk betrokken (willen) zijn, doen vrijwilligerswerk bij Stek. De grenzen tussen kerk en stad zijn vloeiend. Met de veranderende samenstelling van de bevolking in de regio is ook het beeld van de kerk in de stad veranderd. David van Keulen onderscheidt in zijn presentatie een vijftal typen kerken:

1. de kerken van de Protestantse Kerk in Nederland⁴
2. de twee grote rooms-katholieke parochies
3. een aantal kleinere reformatisch of evangelische kerken ('RefoGelisch')
4. een veelheid aan kleine en vaak kwetsbare migrantenkerken (uit het Midden-Oosten, Afrika en Zuid-Amerika)
5. enkele grote internationale kerken (afkomstig uit de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Australië).

Zij zijn onderling behoorlijk verschillend en trekken verschillende gelovigen. Niettemin is er in de Haagse Gemeenschap van Kerken een groeiende samenwerking. Het zijn vooral de traditionele (witte) protestantse en rooms-katholieke wijkgemeenten en parochies die te maken hebben met een aanzienlijke daling van het aantal leden en van de inkomsten.

Stek heeft als uitvoeringsorganisatie van de Protestantse Kerk en Diaconie Den Haag ook te maken met de daling van het aantal kerkleden en daarmee met het risico dat wijkgemeenten zich eerder op hun eigen voortbestaan concentreren dan op de inzet voor de vrede voor de stad. Stek wil deze wijkgemeenten steunen in openheid naar buiten. Stek zet zich in voor nieuwe vormen van kerk-zijn, al dan niet gekoppeld aan wijkgemeenten of pioniersplekken⁵. Het gaat om gemeenschappen die zich richten op de stad of op een concrete wijk, en daar sporen van Gods aanwezigheid zichtbaar maken.

Blijf niet staren op wat vroeger was. Sta niet stil in het verleden.

*Ik, zegt Hij, ga iets nieuws beginnen, het is al begonnen, merk je het niet?*⁶

Ontwikkelingen in de kerken:

- **vaak sterk verbonden met ontwikkelingen in de stad**
- **groeende diversiteit in kerkgenootschappen, zoals migrantenkerken**
- **voortgaande krimp in, vooral, de traditionele autochtone kerken**
- **allerlei nieuwe vormen van kerk-zijn buiten de traditionele kaders**

³ Met *multiple belonging* wordt bedoeld dat mensen tot verschillende geloofsgemeenschappen tegelijkertijd kunnen behoren. Dit impliceert overigens lang niet altijd een formeel lidmaatschap.

⁴ Zie Herkenbaar en present – Visiedocument 2017-2020 van de Protestantse Kerk Den Haag

⁵ Pioniersplekken zijn door de Protestantse Kerk in Nederland gesteunde nieuwe vormen van kerk-zijn.

⁶ Tekst van Huub Oosterhuis, naar Jesaja 43: 18-19

Bij de beleidsprioriteiten van Stek voor de komende jaren is het belangrijk dat ze beantwoorden aan concrete noden en behoeften in stad en kerk, zoals ook benoemd in het voorbereidingstraject, dat ze passen binnen de visie van Stek en in lijn zijn met die van de Protestantse Kerk en Diaconie in Den Haag⁷.

De volgende prioriteiten tekenen zich af:

- 1. Bevorderen van verbinding binnen en tussen kerken en wijken**
- 2. Integrale ondersteuning van mensen in armoede**
- 3. Ondersteuning en opvang van vluchtelingen, m.n. ongedocumenteerden**
- 4. Versterken en bezielen van kinderen en jongeren**

Wat met name bij de ondersteuning van mensen in armoede en van vluchtelingen belangrijk is, is het *stem geven aan mensen en beleidsbeïnvloeding* bij politiek en overheid om de oorzaken van de problemen te kunnen aanpakken. Het kiezen van de juiste thema's voor de beleidsbeïnvloeding en reflectie op de meest effectieve manieren om het beleid te beïnvloeden zijn vanzelfsprekend cruciaal.

Dan volgt hier de nadere uitwerking van de vier prioriteiten.

1. Bevorderen van verbinding binnen en tussen kerken en wijken

Stek wil heel verschillende mensen, groepen en organisaties in stad en kerk met elkaar verbinden en zo de sociale cohesie bevorderen. Als middelgrote organisatie is het voor Stek noodzakelijk om steeds samenwerking met andere partijen te zoeken. Duidelijk is ook dat verbinding om de verbinding niet werkt; verbinding wordt bereikt via de band van een specifieke activiteit. De kunst is om juist die activiteiten te vinden die mensen van heel verschillende achtergrond iets te bieden hebben, zodat zij elkaar kunnen ontmoeten.

Stek zet daarom in op het *versterken van de bestaande buurt-en-kerkhuizen en op het diaconale opbouwwerk in de wijken*. De uitdaging is om wijkgemeenten en wijkdiaconieën van de Protestantse Kerk Den Haag en ook andere kerken nog beter te ondersteunen in het zich werkelijk openstellen voor de (behoeften, noden, verlangens en cultuur van de) mensen in de nabije omgeving, om contacten te leggen met bewonersorganisaties, buurtverenigingen, andere kerken en religieuze gemeenschappen, ondernemers, wijkcentra, e.d.

---

⁷ In bijlage 1 is een samenvatting van de beleidsprioriteiten van de Protestantse Kerk en Diaconie opgenomen. Zie ook het Visiedocument van de Protestantse Kerk Den Haag.

Juist de zeer lokale inbedding betekent dat het werk in de diverse wijken sterk kan verschillen. In Morgenstond en Vrederust zijn er andere noden en zijn dus andere activiteiten nodig dan in Benoordenhout. De noden in de buurt en het al dan niet aanwezig zijn van andere organisaties bepalen in belangrijke mate de werkagenda van het diaconale werk. Het belangrijkste is dat mensen gestimuleerd worden om zich met anderen te verbinden en elkaar te versterken. Zo kan ook het gevoel van veiligheid onder de bewoners versterkt worden. Een belangrijke uitdaging voor buurt-en-kerkhuizen is *het zoeken van vormen van contact en samenwerking met andere geloofsgemeenschappen, in het bijzonder met migrantenkerken en moskeeën in de buurt.*

Tegelijkertijd zal Stek ook alle kansen zoeken en proberen te benutten om mensen over de grenzen van wijken en buurten heen met elkaar te verbinden, door *activiteiten te organiseren die wijkoverschrijdend zijn of mensen uit verschillende wijken met elkaar verbinden*. De ervaring leert dat dit niet eenvoudig is, maar concrete activiteiten als een gemeenschappelijke vakantieactiviteit voor bewoners van verschillende wijken kunnen mensen met elkaar in contact brengen die elkaar anders niet tegenkomen. Ook *maatjesprojecten* bieden goede mogelijkheden om mensen van heel verschillende achtergronden duurzaam met elkaar te verbinden. Voorts is het goed alert te zijn op verbindingsmogelijkheden met de *pioniersplekken*.

Om wijkgemeenten en wijkdiaconieën te ondersteunen zal Stek *diakenen en andere vrijwilligers begeleiden* in het versterken van een buurtgerichte aanpak. Daarbij zal met

name het *ouderenwerk* meer verbonden worden met de wijkgemeenten. Er wordt ingezet op ondersteuning van projecten om ouderen meer met elkaar te verbinden. Dit sluit goed aan bij de ontwikkeling dat ouderen langer thuis blijven wonen. Ook voor het project Dagopvang Plus, waarbij ouderen, mensen met een beperking en jonge moeders met kleine kinderen samen optrekken, is inbedding in een wijk van belang.

Voorts zal Stek elk jaar een *tour naar Stekprojecten* organiseren om kerkleden en andere geïnteresseerden intensiever kennis te laten maken met het werk in de praktijk. Zo kunnen mensen vanuit verschillende wijken ook met elkaar bekend en wellicht bij elkaar betrokken raken.

Bevorderen van verbinding binnen en tussen kerken en wijken:

- **blijvende inzet op laagdrempelige buurt-en-kerkhuizen met wijkgerichte activiteiten, vooral gericht op mensen in kwetsbare posities**
- **versterking van het diaconale opbouwwerk in wijken met grote uitdagingen, ook als er geen formele wijkgemeente van de Protestantse Kerk is**
- **pionieren in het zoeken naar wijkoverschrijdende activiteiten met mensen met verschillende achtergronden**
- **ondersteuning van het ouderenwerk in de wijkgemeenten en wijken**
- **meer contact en mogelijke samenwerking met andere geloofsgemeenschappen (m.n. migrantenkerken en moskeeën) vanuit de buurt-en-kerkhuizen**

2. Integrale ondersteuning van mensen in armoede

Een tweede prioriteit betreft de *ondersteuning van mensen in armoede*. Met de hoge aantallen mensen in armoede in de stad en de beperkingen van de overheid om die te kunnen verminderen, blijft de traditionele diaconale aandacht voor armoedebestrijding hoog op de prioriteitenlijst van Stek staan. Stek richt zich daarbij met name op mensen die elders niet terecht kunnen.

Belangrijk is een integrale aanpak, met aandacht voor de concrete mensen om wie het gaat. Naast de *financiële hulp* aan mensen in broodnood is *advisering en doorverwijzing* naar andere vormen van hulp nodig. De inzet van vrijwilligers maakt het voor Stek mogelijk om persoonlijke aandacht aan mensen te besteden. *Stek zal de ondersteuning van deze vrijwilligers, zoals de medewerkers van de inloopsprekuren en raad-en-daadbalies, voortzetten*. Bovendien zal Stek zich – bij voorkeur samen met anderen - inzetten voor een *dialogo met de Gemeente Den Haag en haar diensten*, zoals de Sociale Dienst. Stek stuurt aan op een steeds betere afstemming tussen de formele (overheids-)zorg en ondersteuning en de informele zorg, zoals Stek en andere vrijwilligersorganisaties die kunnen bieden.

Uitdeelpunten van de Voedselbank zijn belangrijke plaatsen om mensen te bereiken. Bij Kies! Sociale Supermarkt kunnen Voedselbankcliënten niet alleen hun eigen pakket kiezen, maar is er ook een aanbod van ondersteuning door vrijwilligers om meer grip op de eigen toekomst te krijgen. Deze vorm van *coachende ondersteuning door speciaal daartoe opgeleide vrijwilligers* kan ook op andere locaties plaatsvinden.

Het *maatjesproject voor schuldhulpverlening Budgetmaatjes070* ondersteunt mensen in het komen tot en volhouden van een leven zonder financiële schulden. Daarbij wordt samenwerking en onderlinge afstemming met vergelijkbare maatjesprojecten en – onder voorwaarden – met de overheid en bedrijven bewust nagestreefd, evenals meer inzicht in de resultaten, ook op wat langere termijn. Vroegtijdige signalering en preventie worden steeds belangrijker.

In het kader van armoedepreventie moet ook het *project JONG Transvaal* gezien worden. Gestart als huiswerkbegeleiding voor middelbare scholieren in de wijk Transvaal is het uitgegroeid tot een project van integrale ondersteuning van jongeren en hun ouders, op het terrein van onderwijs, oriëntatie op de arbeidsmarkt, tegengaan van discriminatie en empowerment. Gezien de grote wachtlijst wordt gestreefd naar *een aanzienlijke uitbreiding* en opnieuw wordt geprobeerd hier financiële ondersteuning vanuit de overheid voor te krijgen.

Naast het opkomen voor mensen en het met hen zoeken naar mogelijkheden om armoede en isolement te boven te komen, *blijft Stek ook naast deze mensen staan als er weinig of geen perspectief is op verbetering van hun situatie*. De pastores van het Straatpastoraat zijn mensen nabij die op straat moeten leven. Zo'n honderd vrijwilligers zorgen dat deze mensen elke vrijdag een driegangendiner krijgen na afloop van de wekelijkse viering: voedsel voor lichaam en ziel.

Integrale ondersteuning van mensen in armoede:

- **handhaving van ondersteuning bij armoede met breed pakket van financiële hulp, advisering en doorverwijzing, o.a. naar maatjesproject voor schuldhulpverlening Budgetmaatjes070**
- **in samenwerking met andere organisaties meer dialoog met overheid om oorzaken armoede aan te pakken**
- **uitbreiding van het project JONG Transvaal in het kader van armoedepreventie onder jongeren en ondersteuning van het versterken van hun toekomstperspectieven**
- **mensen nabij blijven voor wie er weinig of geen perspectief is op verbetering van hun situatie**

3. Ondersteuning en opvang van vluchtelingen, m.n. ongedocumenteerden

Ondersteuning van vluchtelingen en asielzoekers, en dan met name van de meest kwetsbaren onder hen, de mensen zonder verblijfsvergunning, blijft ook op de prioriteitenlijst staan. Voor kwetsbare vrouwen en moeders met jonge kinderen zal De Halte een tijdelijke opvang blijven bieden: een veilige plek om op adem te komen en keuzes te maken met het oog op de eigen toekomst. Om het opvanghuis na 2020 open te houden, is een extra fondswervingsinspanning of financiële steun van de Gemeente noodzakelijk.

Den Haag Wereldhuis blijft de plaats waar ongedocumenteerden terecht kunnen voor advies, ondersteuning, een maaltijd, het opbouwen van een sociaal netwerk, kortom, voor empowerment. In de komende jaren wordt ingezet op een versterking van (de kwaliteit van) het Wereldhuis. Activiteiten om mensen een zinvolle dagbesteding en een bron van inkomsten te bieden, blijven zinvol. Meer dan in het recente verleden zal samengewerkt worden met andere Stekprojecten rond migranten en migrantenkerken en met andere organisaties.

De dialoog met de Gemeente Den Haag om haar zorgplicht serieus te nemen en met de landelijke overheid over het respecteren van mensenrechten van ongedocumenteerden gaat door. Een Bad-Bed-Brood-en-Begeleiding-voorziening in Den Haag is noodzakelijk en ook

haalbaar. Er zijn verschillende maatschappelijke organisaties in Den Haag, waaronder Stek, die met de Gemeente kunnen samenwerken bij het realiseren van een goede opvang. Den Haag Wereldhuis kan daarin een belangrijke speler en verbindende factor zijn, als het gaat om *empowerment en dagbesteding*.

Aandacht voor *slachtoffers van mensenhandel en andere slachtoffers van geweld in de privésfeer* zal noodzakelijk blijven. Het maatjesproject 2GO kan hierin op een laagdrempelige wijze hulp bieden aan slachtoffers om hun sociale netwerk op te bouwen en te vergroten, en daarmee hun zelfvertrouwen.

Ook blijkt aandacht voor *statushouders* telkens weer noodzakelijk, omdat de Gemeente en andere partijen niet voldoende menskracht en middelen weten te mobiliseren om de inburgering goed te laten verlopen. Een jaar begeleiding is voor veel statushouders te kort. Maatjesprojecten, taallessen en maaltijdprojecten kunnen dan oplossingen bieden. De verschillende buurt-en-kerkhuisen en diaconaal werkers hebben een dergelijk aanbod. (Nieuwe) statushouders kunnen daarbij aansluiten.

Stek is zich ervan bewust dat niet alle Haagse inwoners even positief staan tegenover het opnemen van asielzoekers en migranten. *Serieuze aandacht voor de zorgen en problemen van de autochtone bevolking blijft dan ook hard nodig*. Tegelijkertijd kunnen activiteiten die autochtonen en nieuwkomers met elkaar in contact brengen, helpen om de barrières te slechten en onderling begrip te vergroten.

Ondersteuning en opvang van vluchtelingen, m.n. ongedocumenteerden:

- **blijvende ondersteuning en opvang van vluchtelingen, met name van ongedocumenteerden**
- **versterking van Den Haag Wereldhuis als centrum voor empowerment van en dagbesteding voor ongedocumenteerden**
- **meer samenwerking van het Wereldhuis met andere projecten rond migrantenkerken en migrantenorganisaties en met andere organisaties**
- **in samenwerking met andere organisaties meer beleidsbeïnvloeding richting lokale en (in voorkomende gevallen ook) landelijke overheid**
- **ondersteuning van statushouders die meer steun bij inburgering nodig hebben door opname in bestaande activiteiten en/of maatjesprojecten**
- **blijvende aandacht voor autochtone bewoners die zich achtergesteld voelen**

4. Versterken en bezielen van kinderen en jongeren

Kinderen die opgroeien in *armoede* hebben vaak een maatschappelijke achterstand die zich niet laat rechtvaardigen. Stek zet zich dan ook samen met andere organisaties in voor ondersteuning van kinderen. In alle buurt-en-kerkhuisen zijn er activiteiten voor kinderen en jongeren, er worden vakantiekampen georganiseerd en buurtspeelmiddagen e.d. gehouden. De *Kinderwinkel* in Moerwijk is een veilige plek waar kinderen terecht kunnen voor activiteiten, muzieklessen, huiswerkbegeleiding, het tienerrestaurant en aandacht en zorg van medewerkers en vrijwilligers. Door de samenwerking met de Marcuskerk, de P. Oosterleeschool en organisaties in de buurt is de Kinderwinkel een begrip in Moerwijk.

Onder de naam *StekJong* vallen initiatieven, events en projecten om verbinding te leggen met jonge kinderen en hun ouders, tieners, twintigers en dertigers. StekJong zet zich in om het gesprek over zingeving en geloven aan te moedigen en te versterken. Verhalen uit onze eigen inspiratiebronnen als de Bijbel en de christelijke traditie worden gedeeld en deelnemers worden uitgenodigd om te delen wat hen beweegt. Stek ondersteunt ouders, docenten, jeugdwerkleiding en predikanten in het begeleiden van kinderen en jongeren in hun zoektocht naar zinvolle en creatieve vormen van geloofscommunicatie.

StekJong werkt vanuit de volgende visie: *wij willen **momenten** creëren voor en met de stad waarin geloof, bezieling en gerechtigheid kunnen ontstaan en/of gebeuren; momenten die*

*raken en blijven. We willen concrete **plekken** in de stad creëren waar gespeeld kan worden rondom het heilige. Stek is zelf zo'n plek in het hart van de stad.*

Concreet leidt dat tot bestending van *Godly Play*, zodat kinderen en hun ouders door verhaal en ritueel, verwondering en spel de Bijbelverhalen leren kennen en zichzelf en elkaar daarin opnieuw ontmoeten. StekJong wil kerken hiermee blijven ondersteunen en scholen hiermee blijven opzoeken.

M25 wordt doorontwikkeld naar de *School van Barmhartigheid*: tieners daar vinden en raken waar ze zijn: op school. Stek wil meer samenwerken met de scholen. Ook de afstemming en samenwerking met het tienerwerk in de kerken zal versterkt worden. De School van Barmhartigheid is tevens een plek waar tieners in contact kunnen komen met bijvoorbeeld daklozen en ongedocumenteerden, wanneer zij projecten van Stek bezoeken.

Zinzoekers ontwikkelt zich als een bloeiende pioniersplek voor 20'ers en 30'ers, met toenemende uitstraling en draagkracht in de stad. Er is veel zingevingnood onder deze groep en het risico van burn-out is hoog. StekJong wil daarom ruimte bieden voor zingevingvragen. Aandacht is er ook voor het bij elkaar brengen van jongeren van heel verschillende achtergronden, waarbij het diaconale aspect een belangrijke rol speelt. Dit sluit aan bij de wens van veel Zinzoekers om het diaconale werk van Stek te leren kennen.

StekJong zal beleid ontwikkelen met betrekking tot *events* en hun ritme; StekJong wil door krachtenbundeling sterke en aansprekende events organiseren waarmee de kerk zichzelf op de kaart zet.

Voor de visie van en de plannen voor StekJong en het bredere werk met kinderen en jongeren wordt verwezen naar de nieuwe beleidsvisie van de Algemene Kerkenraad.

Versterken en bezielen van kinderen en jongeren:

- **Kinderwinkel: handhaven van de veilige plek in Moerwijk**
- **bestending van Godly Play, o.a. door ondersteuning van kerken en scholen**
- **doorontwikkeling van M25 naar School van Barmhartigheid, i.s.m. scholen en tienerwerk in kerken**
- **Zinzoekers ontwikkelt zich tot een bloeiende pioniersplek voor 20'ers en 30'ers – ontwikkeling van andere momenten en plekken in de stad**
- **events: beleid ontwikkelen met betrekking tot events en hun ritme.**

In dit hoofdstuk worden enkele ambities voor de komende jaren geformuleerd, die de praktische haalbaarheid op korte termijn te boven gaan, maar die Stek niettemin voor ogen wil houden. Al leert de ervaring ook dat tijdens het proces van de ontwikkeling van dit beleidsplan plannen soms sneller concreet worden dan gedacht.

1. Ontwikkelen van een toekomstgerichte aanpak voor de kerk in de stad

De Protestantse Kerk Den Haag heeft in een Visiedocument haar visie op de rol van de kerk in de komende jaren vastgelegd. Voor de concrete uitwerking ervan, bijvoorbeeld in de keuze voor inzet van menskracht of gebruik van gebouwen, is een meer concrete aanpak nodig die meer oog heeft voor de urgentie van de situatie van de kleine kerk in de stad. Stek wil daaraan graag bijdragen, in samenwerking met de Algemene Kerkenraad, Diaconie en wijkgemeenten. Dit geldt met name ten aanzien van het werken met kinderen en jongeren. Dit impliceert dan ook een uitbreiding van StekJong: meer ruimte en meer middelen.

2. Meer samenwerking met andere kerken, in het bijzonder met migrantenkerken

In een stad waarin christenen in de minderheid zijn is het goed dat kerken meer samenwerken en zoveel mogelijk gezamenlijk naar buiten treden. Dat gebeurt in de Haagse Gemeenschap van Kerken, maar op het diaconale terrein gebeurt dit nog weinig, terwijl theologische verschillen daar doorgaans slechts marginaal zijn. Het zou mooi zijn als de verschillende kerken de handen meer ineenslaan als het gaat om diaconale en missionaire activiteiten. Stek kan daarbij ondersteuning bieden en zelf meer oecumenisch te werk gaan. Op kleine schaal, bijvoorbeeld in het werk met kinderen en jongeren, is hier al mee begonnen.

De wens tot meer samenwerking geldt in het bijzonder de migrantenkerken. In het voorbije decennium zijn de relaties tussen autochtone kerken enerzijds en internationale kerken en migrantenkerken anderzijds eerder beperkt dan verdiept. Door uiteenlopende verwachtingen en wederzijdse slechte ervaringen tussen migrantenkerken en autochtone kerken is er nu een situatie ontstaan waarin migrantenkerken en autochtone kerken grotendeels hun eigen spoor trekken. Een aanzienlijke investering in de relaties is noodzakelijk om deze weer te verbeteren. Stek werkt al samen met St. Mara in de HUB, een project om het netwerk van religieuze gemeenschappen van migranten te versterken. Maar meer inzet is nodig. Wellicht dat het opnieuw aanstellen van een pastor speciaal voor de

relaties met migrantenkerken, en zo mogelijk ook met andere religieuze gemeenschappen als moskeeën en hindoetempels, een mogelijkheid biedt om de kennismaking en wederzijdse samenwerking te versterken. Samenwerking met St. Mara ligt hierbij voor de hand.

3. Beschrijving en verspreiding van de methode van Stek in de diaconale praktijk

Stek werkt in de verschillende projecten met een werkwijze die een aantal vaste kenmerken heeft, zoals aangegeven aan het slot van de Inleiding.

Het is goed om in de hectiek van het werk af en toe stil te staan bij de gebruikte methode en deze in contacten met gemeentelijke ambtenaren, collega's van andere organisaties en anderen zo breed mogelijk te verspreiden. Mogelijk kan de Protestantse Theologische Universiteit, eventueel in samenwerking met de Universiteit voor Humanistiek, de kenmerken, kwaliteit en doelmatigheid van deze methode in de diaconale praktijk nader onderzoeken.

4. Aanzienlijke uitbreiding van JONG Transvaal

Vanwege de effectiviteit van het werk en de huidige lange wachtlijsten voor nieuwe leerlingen is een aanzienlijke uitbreiding van JONG Transvaal noodzakelijk. Er is grote vraag naar deze vorm van begeleiding, niet alleen in Transvaal, maar ook in andere wijken. Met de nieuwe gemeentelijke coalitie zal Stek opnieuw inzetten op financiering door de Gemeente Den Haag. Maar als dit niet lukt, zal Stek zoeken naar financieringsmogelijkheden elders. Inmiddels wordt daar al hard aan gewerkt.

Verdere ambities:

- 1. Ontwikkelen van een toekomstgerichte aanpak voor de kerk in de stad**
- 2. Meer samenwerking met andere kerken, in het bijzonder met migrantenkerken**
- 3. Beschrijving en verspreiding van de methode van Stek in de diaconale praktijk**
- 4. Aanzienlijke uitbreiding van JONG Transvaal**

De kracht van Stek is dat ze als middelgrote hybride vrijwilligersorganisatie (van professionals en vrijwilligers samen) een zeer divers aanbod aan vrijwilligersactiviteiten en -taken kan aanbieden. Daarmee trekt zij vele en onderling zeer verschillende vrijwilligers aan. Tegelijk waarborgen de professionals (ca. 33 fte) de voortgang, kwaliteit en continuïteit van het vrijwilligerswerk.

Vrijwilligers

De vele vrijwilligers maken het mogelijk dat Stek de verschillende projecten en activiteiten met (vaak kwetsbare) mensen in de Haagse samenleving kan uitvoeren. De inzet van vrijwilligers geeft een menselijk gezicht aan de organisatie. Tegelijkertijd zijn vrijwilligers vaak zelf enthousiast over wat zij in hun vrijwilligerswerk leren en wat zij ervoor terugkrijgen. Dat geeft een enthousiaste en open sfeer in de organisatie.

Gezien het grote belang van vrijwilligers voor de organisatie blijft Stek inzetten op een *professionele ondersteuning van vrijwilligers*. Het werven, selecteren, trainen, begeleiden, behouden en waarderen van vrijwilligers is vakwerk. Het Keurmerk 'Vrijwillige inzet: Goed Geregeld' van de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) biedt voor de kwaliteit ervan een onafhankelijke waarborg.

Er is een trend zichtbaar om zgn. *sleutelvrijwilligers* – ervaren en zeer gekwalificeerde vrijwilligers – voor steeds zwaardere taken in te zetten. Het geeft aan hoezeer veel mensen bereid en in staat zijn zich – binnen de kaders van goed opgezet vrijwilligerswerk – voor anderen in te zetten. De eindverantwoordelijkheid blijft wel bij de vaste medewerkers liggen en er mag geen sprake zijn van verdringing op de arbeidsmarkt.

Een punt van aandacht is de werving van nieuwe vrijwilligers. Door de aantrekkende economie, de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd en de bezuinigingen in de zorg, hebben minder mensen de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te doen. Stek wil zich blijven onderscheiden als een organisatie die vrijwilligers waardeert en er zorg voor draagt dat zij zo goed mogelijk kunnen functioneren, in de hoop zo toch voldoende vrijwilligers te kunnen vinden.

In het nieuwe vrijwilligersbeleidsplan, dat naar verwachting in het najaar van 2019 verschijnt, zullen de hoofdlijnen van het vrijwilligersbeleid van Stek worden weergegeven.

Professionals

De diversiteit van activiteiten betekent dat bij Stek mensen met problemen gemakkelijk doorverwezen kunnen worden. Dat is een groot voordeel. Er zijn echter ook nadelen. Niet alleen is van buiten af niet altijd duidelijk wat Stek voor organisatie is, maar ook zijn de projecten vaak klein en is er maar één projectmedewerker die meteen de projectleider is. Door bezuinigingen in de afgelopen jaren zijn veel ondersteunende diensten (zowel secretariael-administratief als op het gebied van P&O, ICT en beheer) sterk versoberd. De *werkdruk* onder veel medewerkers is dan ook *hoog*. Vooral de druk dat er geen vervanging is, wordt door sommige projectleiders als zwaar ervaren. Vanuit het management is hier veel aandacht voor. Het management start op korte termijn met een adviestraject dat onder meer antwoord moet geven op de vraag *of een andere wijze van interne organisatie met meer teamvorming beter is*: beter voor de kwaliteit van het werk, de onderlinge ondersteuning van collega's en voor de mogelijkheid om bij vakantie of ziekte het werk zoveel mogelijk door te laten gaan. Duidelijk is dat Stek momenteel meer dan haar optimale grootte heeft en niet verder zou moeten groeien. Er is eerder behoefte aan meer concentratie van projecten in programma's dan aan verdere groei en start van geheel nieuwe projecten. Er is dan ook *geen verdere groei van de organisatie voorzien*.

De werkdruk is ook hoog vanwege de aard van het werk. Werk met mensen die nauwelijks perspectief in het leven hebben, is soms taai en moeilijk werk. Sommige projectleiders staan bij wijze van spreken in de frontlinie van de samenleving, op plekken waar alle moeilijkheden en dreigingen lijken samen te komen en waar geen gemakkelijke oplossingen zijn. *Deskundigheidsbevordering* op alle niveaus in de organisaties kan medewerkers helpen de kwaliteit van hun werk te verbeteren en weerbaarder te zijn tegenover werkdruk en stress. Stek blijft dan ook een bescheiden budget vrijmaken voor loopbaanontwikkeling en deskundigheidsbevordering.

Belangrijk is ook dat er in de organisatie *ruimte is voor bezieling*, dat er tijd en ruimte is om teleurstellingen te delen en successen samen te vieren. De wekelijkse kapeldiensten met hun Taizé-achtige liturgie lenen zich daarvoor, evenals overleggen van collega's onderling. Ook de jaarlijkse Stekdag biedt ruimte voor bemoediging en het vinden van inspiratie om het werk te kunnen volhouden.

Voorts is het voor de geloofwaardigheid en kwaliteit van het werk van Stek noodzakelijk dat er *meer diversiteit in het eigen personeelsbestand* komt. Meer mannen en meer mensen met een migratieachtergrond zijn nodig om verschillende invalshoeken, kwaliteiten en ervaringen in huis te hebben. Nog meer dan voorheen zal bewust gezocht worden naar mensen met een migratieachtergrond, en bij gelijke geschiktheid krijgen mannen en mensen met een migrantenachtergrond de voorkeur.

Duurzaamheid

Aandacht voor *duurzaamheid in de eigen organisatie* vraagt om de instelling van een werkgroep of een 'trekker' die concrete doelen gaat stellen voor zaken als energiegebruik en papiergebruik per locatie. Of die het inkoopbeleid kritisch tegen het licht houdt. Bewustwording in de eigen organisatie van de noodzaak én mogelijkheden om een meer duurzame organisatie te worden is een noodzakelijke stap. De spirituele traditie van Stek biedt daar mooie aanknopingspunten voor. Bij aanpassingen aan panden zal nog meer dan voorheen gekeken worden naar de mogelijkheden voor isolatie en energieneutraal (ver)bouwen. De aanleg van zonnepanelen op de daken krijgt meer prioriteit.

Voor Stek ligt er vooral de uitdaging om *armoedebestrijding en verduurzaming* zoveel mogelijk hand in hand te laten gaan. Hoe kunnen juist de mensen met de minste financiële mogelijkheden zoveel mogelijk profiteren van duurzame maatregelen: zonnepanelen voor mensen met een Ooievaarspas of in sociale huurwoningen en Ledlampen en biologische producten in het aanbod van de Voedselbanken!

Bredere organisatie

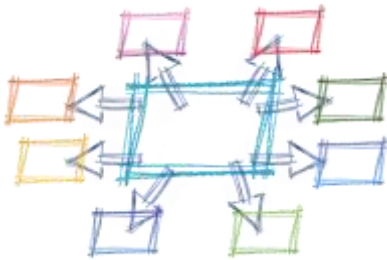
In de komende jaren zal ook gewerkt worden aan een verdere bezinning van het Stekbestuur met de Algemene Kerkenraad en Diaconie van de Protestantse Kerk Den Haag over een vereenvoudiging van de aansturingsstructuur.

Vanwege de schaalvergroting in de landelijke Protestantse Kerk zal Stek met de kerken en diaconieën van Rijswijk, Leidschendam, Voorburg en Scheveningen vooral op diaconaal niveau contact onderhouden.

Voorts zal de integratie van het Kerkelijk Bureau van de Protestantse Kerk Den Haag binnen Stek worden voortgezet en zo mogelijk geformaliseerd worden.

Communicatie

Omdat er een aparte communicatiestrategie voor de hele Protestantse Kerk Den Haag wordt voorbereid, worden hier slechts een paar opmerkingen gewijd aan de communicatie van Stek. Stek zal bij deze communicatiestrategie zoveel mogelijk aansluiten.

Daarbij zijn voor Stek twee prioriteiten van belang:

1. een meer proactieve nieuwsproductie over Stek in lokale media en op social media
2. een effectieve ondersteuning van signalering en lobbyactiviteiten.

Uitbreiding van het budget voor communicatie en PR is zeer wenselijk, maar gezien de krappe financiële ruimte niet op voorhand realistisch.

Organisatie en communicatie:

- **blijvende professionele ondersteuning van vrijwilligers**
- **grotere inzet van sleutelvrijwilligers**
- **aandacht voor beperken van werkdruk van medewerkers**
- **handhaven budget voor loopbaanontwikkeling en deskundigheidsbevordering**
- **blijvende ruimte voor bezieling en spiritualiteit**
- **meer diversiteit in personeelsbestand**
- **geen verdere groei van de organisatie voorzien**
- **werken aan verdere integratie Kerkelijk Bureau en vereenvoudiging aansturingsstructuur**
- **meer proactieve nieuwsproductie en ondersteuning van activiteiten gericht op beleidsbeïnvloeding**

Willen alle plannen en ambities werkelijk gerealiseerd worden, dan zijn behalve bevlogen en capabele medewerkers en gemotiveerde vrijwilligers ook voldoende financiële middelen noodzakelijk. De Diaconie van de Protestantse Kerk Den Haag heeft zich voor een periode van vijf jaar vastgelegd voor een jaarlijkse bijdrage van € 2 miljoen. Daarmee is de basisfinanciering van Stek gewaarborgd, maar er moet nog een bijna vergelijkbaar bedrag geworven worden bij andere kerken, de overheid en fondsen. Zeker als bedacht wordt dat de € 2 miljoen niet geïndexeerd wordt.

Stek zet in op een blijvende goede relatie met en steun van de Gemeente Den Haag en op het intensiveren van duurzame relaties met enkele specifieke fondsen die het werk van Stek voor langere tijd willen steunen zonder al te project-specifiek te willen sturen. Gestreefd wordt naar verbreding en bestendiging van de bijdragen van fondsen, door nog een of twee nieuwe (grote) fondsen aan Stek te verbinden.

Fondsenwerving:

- **handhaving bijdrage Diaconie voor 2019 - 2023**
- **inzet voor blijvende subsidie van Gemeente Den Haag**
- **werken aan verbreding en bestendiging van relaties met fondsen**
- **verbinden van een of twee nieuwe grote fondsen aan Stek**

TENSLOTTE

Een organisatie als Stek, die zo diep in de haarvaten van kerk en samenleving werkt, is gevoelig voor ontwikkelingen in de context en zal zich daaraan voortdurend aanpassen. Als zich onverwachts nieuwe vragen of nieuwe kansen voordoen, zal Stek niet schromen daarop in te gaan. Want Stek leeft en werkt vanuit het vertrouwen dat de goddelijke presentie die lang geleden middels een wolkkolom een volk de goede richting wees naar een beloofd land, ook Stek de komende jaren zal blijven inspireren en leiden.

Bijlage 1   Kerkelijke beleidsprioriteiten

De **Protestantse Kerk Den Haag** zet in haar Visiedocument 2017-2020 in op:

- jeugd en jongeren
- ouderen
- mensen aan de onderkant van de samenleving
- missionaire pioniersplekken en
- grensoverschrijdende ontmoetingen

De **Protestantse Diaconie Den Haag** heeft in haar Beleidsplan voor de jaren 2016-2020 de volgende 7 focuspunten benoemd:

1. versterking van de wijkdiaconieën en het diaconaal opbouwwerk in de wijken
2. tenminste één buurt-en-kerkhuis per wijkcombinatie
3. armoedebestrijding
4. ondersteuning van vluchtelingen en ongedocumenteerden
5. intensivering van het ouderenwerk
6. zichtbaarheid en herkenbaarheid
7. bevordering van sociale cohesie

Stek - Stichting voor stad en kerk
Parkstraat 32, 2514 JK Den Haag
Postbus 371, 2501 CJ Den Haag
T (070) 318 16 16
E info@stekdenhaag.nl
W www.stekdenhaag.nl

Maart 2019

